

PRITARTA

Kauno miesto savivaldybės mero

2025 m.

potvarkiu Nr.

PATVIRTINTA

Kauno lopšelio-darželio „Gintarėlis“
direktoriaus

2024 m.

įsakymu Nr.

KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „GINTARĖLIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas – Kauno lopšelis-darželis „Gintarėlis“

Įstaigos kodas – 191641052

Grupė – ikimokyklinio ugdymo įstaiga

Tipas – lopšelis-darželis

Steigėjas – Kauno miesto savivaldybė, Laisvės al. 96, 44251 Kaunas

Adresas – Baltijos g. 28, LT-48252 Kaunas

Telefonas: (+370 37) 37 75 75,

Elektroninis paštas – l.d.gintarelis@gmail.com

Internetinės svetainės adresas – www.kaunogintarelis.lt

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si). Kauno lopšelis-darželis „Gintarėlis“ vadovaujasi Konstruktyvistine ir Sociokultūrine vaiko raidos teorijomis, bei Valdorfo ir M. Montessori pedagogikų elementais. Tikime, kad vaikai yra aktyvūs savo žinių kūrėjai, o ugdymas(is) vyksta per patirtį, tyrinėjimą ir socialines sąveikas. Įstaigoje akcentuojama vaiko aktyvi ugdymosi veikla, kai jis pats atranda daugelį dalykų savu būdu ir laiku, turėdamas sumanymų ir ieškodamas naujų veiklų. Mokytojo vaidmuo yra paremti vaikų iniciatyvas, pasiūlant jiems aktualų turinį ir veiklas.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si) lopšelyje-darželyje grindžiamas supratimu apie vaiko unikalumą ir natūralią gebėjimų raidą. Pripažįstama, kad kiekvieno vaiko raida yra unikali ir nepakartojama, pasižyminti sparčiu ir netolygiu augimu bei veiksmų, mąstymo ir kalbos vystymosi nevienalaikiškumu. Mokytojas, pasitikėdamas vaiko natūraliomis galiomis augti ir ugdytis, kuria sąlygas prigimtinėms galioms plėtotis, gerbdamas skirtybes ir pasiekimų įvairovę.

Vaikų ugdymas(is) Kauno lopšelyje-darželyje „Gintarėlis“ grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis **vertybėmis**:

1. **Vaiko orumas** – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;

2. **Vaiko gerovė** – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;

3. **Saviraiškos laisvė** – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;

4. **Lygiavertis dalyvavimas** – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;

5. **Lygiateisiškumas ir teisingumas** – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priešasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;

6. **Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei** – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

7. **Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas** – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis;

8. **Kultūrinis tapatumas** – pagarbos savo šalies kultūrai puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

Kauno lopšelyje-darželyje „Gintarėlis“ siekiama užtikrinti pagrindinių, kiekvienam **vaikui aktualių poreikių**, tenkinimą ir turtinimą:

- **Žaidimo poreikis** – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą.
- **Saugumo poreikis** – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia.
- **Draugysčių poreikis** – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų.

- **Komunikavimo poreikis** – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis.
- **Pažinimo džiaugsmo poreikis** – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti.
- **Kūrybinės saviraiškos poreikis** – tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas.

Visuminis požiūris į vaiko ugdymą(si), integruojant fizinį, emocinį, socialinį ir pažintinį ugdymą, leidžia vaikams suprasti pasaulį kaip nedalomą visumą ir skatina jų mąstymo sinkretiškumą. Ugdymas(is) yra nuolatinis vaikų vidinių galių plėtojimas, kuris grindžiamas jautriomis socialinėmis sąveikomis, pagrįstomis dialogiškumo principu. Šis dialogiškas požiūris skatina bendravimą, bendradarbiavimą ir supratimą tarp vaikų ir suaugusiųjų. Tarpusavio dialogai ir dialogai su suaugusiais leidžia konstruoti bendras prasmes ir skatina mokymąsi vieniems iš kitų kultūra. Įprastai vaikų grupėje vyrauja nuomonių ir raiškos įvairovė, kurioje skatinamas vieniems iš kitų mokymasis.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Tėvai - svarbiausi vaikų ugdytojai. Darželio paskirtis – bendradarbiaujant su šeima ugdyti vaiką, atsižvelgiant į tėvų lūkesčius ir vaikų poreikius. Su tėvais tariamasi dėl jų vaikų ugdymo(si) tikslų, ugdymosi rezultatų, turinio, ugdymo proceso organizavimo, atsižvelgiama į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymo(si) patirtį. Darželyje pripažįstami ir gerbiami šeimų kultūriniai ir socialiniai skirtumai, bendraujant ir bendradarbiaujant, kuriama darželio bendruomenė, kultūra, vertybės, tradicijos, užtikrinamas ugdymo tęstinumas ir kokybė.

Tėvų poreikiai susiję su vaiko ugdymu(si): jiems labai svarbu, kad būtų sudarytos geros sąlygos visapusiškam ugdymui(si), kad būtų tenkinami specialieji ir išskirtinių gebėjimų turinčių vaikų poreikiai, teikiama specialistų pagalba. Svarbiausi tėvų lūkesčiai: tinkama vaikų priežiūra ir maitinimas, vaiko saugumo ir sveikatos užtikrinimas, vaiko mokėjimas bendrauti su bendraamžiais ir su suaugusiais, savarankiškumas, pasirengimo mokyklai svarba ir pan.

Siekiant bendruomenę informuoti apie darželio veiklą, nuolat atnaujinama įstaigos socialinio tinklo *Facebook* paskyra ir internetinis puslapis www.kaunogintarelis.lt, naudojamos įvairios žodinės ir rašytinės informacijos apie vaikų ugdymą darželyje priemonės, naudojamas elektroninis dienynas „Mūsų darželis“.

Regiono ir švietimo įstaigos savitumas. Lopšelis-darželis „Gintarėlis“ yra Nemuno ir Neries santakoje stūksančioje Šilainių aukštumoje, netoli gražaus Klebonišio miško ir IX forto memorialo. Tai puiki bazė plėtoti vaikų supratimą apie gimtinę, gamtą, kultūrą, aplinkos ir vietovės ypatumus, taikant patirtinio ugdymo(si) metodą už įstaigos ribų. Darželyje yra taikomas STEAM ugdymo(si) metodas, kuris yra integralus, į kompleksišką tikrovės reiškinių pažinimą, pritaikymą ir problemų sprendimą orientuotas mokymo būdas. Šis metodas integruoja gamtos mokslus, technologijas, inžineriją, meną ir matematiką, siejant šias disciplinas su realiu pasauliu, pokyčiais ir progresu, siekiant darnaus vystymosi tikslų ir realaus pasaulio problemų sprendimo. Siekiant kuo kokybiškesnio STEAM integravimo į ugdymo procesą, įstaiga organizuoja bei dalyvauja įvairiuose miesto, respublikiniuose ir tarptautiniuose projektuose bei tinklaveikose. Įstaigoje, taipogi, yra įrengta ir veikia STEAM erdvė.

Siekiant stiprinti STEAM bei patyriminio ugdymo metodų ir būdų taikymą pasirašytos socialinės partnerystės sutartys su įvairiomis švietimo ir kitomis įstaigomis.

Įstaiga daug dėmesio skiria vaikų meniniam ugdymui. Lopšelyje-darželyje vaikams savo meninius gebėjimus atrasti ir plėtoti padeda muzikos, teatro, dailės ir laisvas judesys meninio ugdymo mokytojai. Taip pat ypatingas dėmesys skiriamas sveikatą stiprinančioms veikloms, kurių tikslas – stiprinti vaikų ir kitų mokyklos bendruomenės narių fizinę, protinę ir dvasinę sveikatą.

Atsižvelgiant į tėvų pageidavimus pasirinkti įvairias vaiko ugdymo metodikas ir stengiantis praturtinti ugdymo procesą, dvejose grupėse diegiami Valdorfo pedagogikos ir vienoje grupėje M. Montessori pedagoginės sistemos elementai.

Italės Marijos Montessori sukurta ugdymo sistema užtikrina vaiko vystymąsi per aktyvią sąveiką su specialiai sukurta aplinka. Šis metodas grindžiamas saviaukla ir natūralia vaiko prigimtimi. Didelis dėmesys skiriamas vaiko individualumui, leidžiant kiekvienam vaikui užsiimti veikla, kuri atitinka jo gebėjimus bei dvasines ir fizinės galias. Montessori sistemoje ypatingai pabrėžiama pagarba vaikui. Vaikui suteikiama laisvė pasirinkti veiklą iš parinktų priemonių. Pedagogas čia veikia kaip vaiko pagalbininkas, kuris netiesiogiai nurodo kryptį ir leidžia pačiam vaikui pažengti į priekį. Aplinka yra suskirstyta į veiklos erdves, tokias kaip matematikos, kalbos, pojūčių lavinimo, pasaulio pažinimo, praktinių gyvenimo įgūdžių ir kt. Kiekvienoje iš šių erdvių yra specialiai paruoštos priemonės, atitinkančios vaikų vidinį poreikį, dauguma jų sukurta taip, kad vaikas galėtų lengvai patikrinti, ar jo prisiimta užduotis atlikta teisingai

Valdorfo pedagogika, kurios pradininkas Rudolfas Šteineris, siekia išsamiai suprasti bei plėtoti žmogaus galias – kūno, sielos ir dvasios (įskaitant valią, jausmus, mąstymą). Teigiama, kad šios galios reiškiasi įvairiais amžiaus tarpsniais kas septynerius metus. Pavyzdžiui, iki 7 metų amžiaus didžiausias dėmesys skiriamas valios ugdymui, suprantant valią kaip vidinę žmogaus energiją. Ugdymo procesas grindžiamas mėgdžiojimui tinkamu suaugusiojo pavyzdžiu, todėl labai svarbi pedagogo asmenybė ir jo saviugda. Vaiko gyvenimas paremtas ritmu, kuris ugdo saugumo jausmą. Savo ritmą turi diena (aktyvi veikla keičiama ramiu, dėmesio ir susikaupimo reikalaujančiu – atsipalaidavimu), savaitė (pvz., meninės veiklos vykdomos kas savaitę tą pačią dieną), metai (kas mėnesį švenčiama kita metų šventė). Ugdymo(si) aplinka yra natūrali ir primena namų aplinką, kur dominuoja natūralios gamtinės medžiagos ir švelnūs spalviniai tonai. Pasirenkami paprasti, neišbaigti žaislai, kurie neapibrėžia, ką vaikas turi veikti, bet skatina jo vaizduotę, leidžiant laisvai rinktis įvairias veiklos su medžiagomis ir priemonėmis formas. Kuriant aplinką vengiama plastikinių, sintetinių ir modernių techninių žaislų bei priemonių.

Siekiant socialinių ugdymo(si) tikslų, šiose grupėse vykdant ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) programą sudaromos skirtingo amžiaus (3-6 metų) vaikų grupės. Pedagogai dirbantys šiose grupėse įgiję reikiamą kvalifikaciją, sėkmingai pritaiko šių pedagogikų principus vaikų ugdyme.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Svarbiausi ikimokyklinio ugdymo principai, užtikrinantys ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę.

1. **Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.** Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį.

2. **Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.** Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida.

3. **Žaismės principas.** Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla.

4. **Sociokultūrinio kryptingumo principas.** Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.

5. **Integralumo principas.** Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekviename ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas.

6. **Įtraukties principas.** Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.

7. **Kontekstualumo principas.** Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo.

8. **Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas.** Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.

9. **Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas.** Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną *čia ir dabar* momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdieniui rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.

10. **Reflektyvaus ugdymo(si) principas.** Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas.

11. **Šeimos ir mokyklos partnerystės principas.** Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

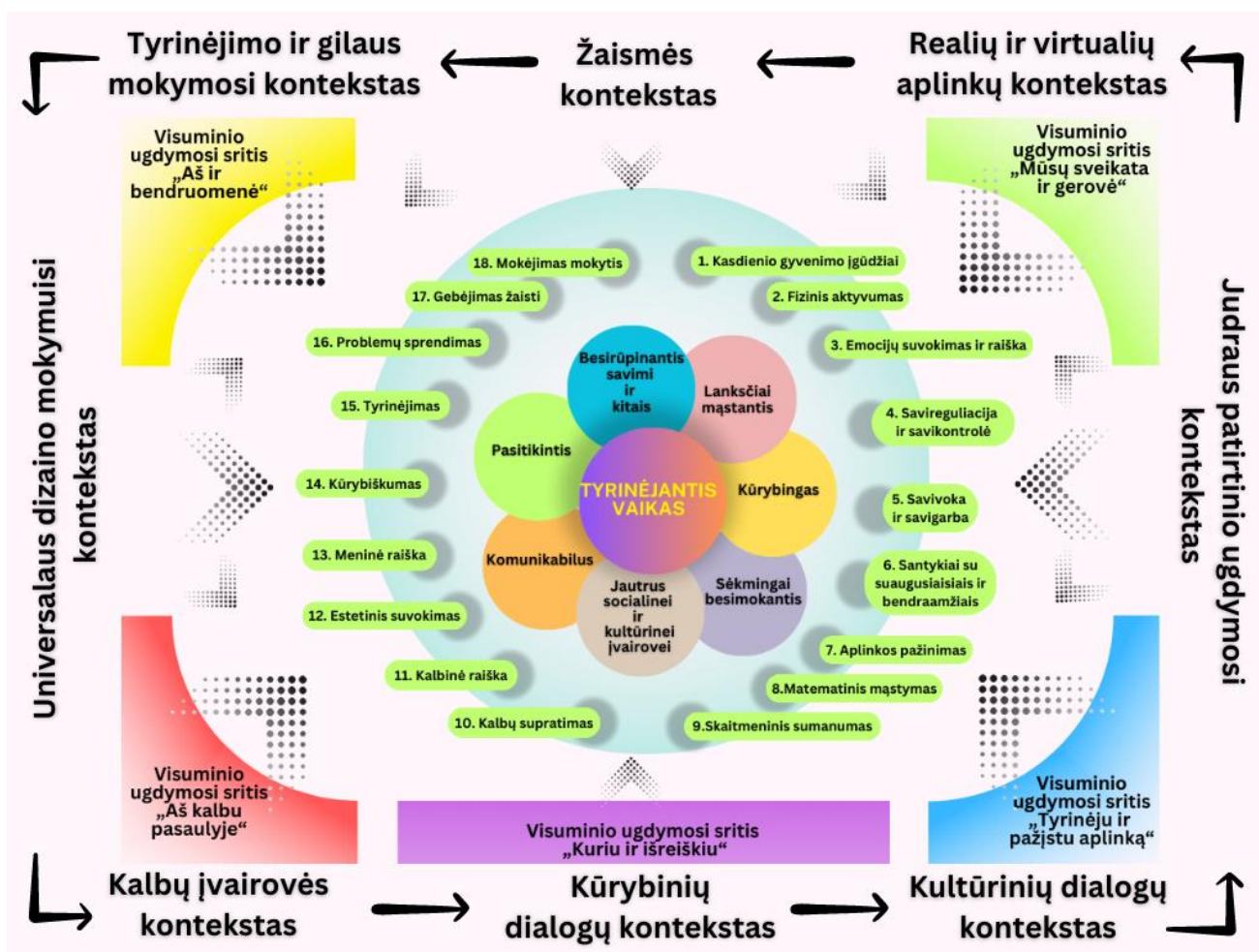
III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Kauno lopšelio-darželio „Gintarėlis“ tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Šiam tikslui pasiekti išsikėlėme tokius **uždavinius**:

1. Taikant šiuolaikiškus, įvairius vaikų poreikius ir gebėjimus atliepančius būdus užtikrinti kokybišką ir visapusišką vaikų ugdymą(si), ugdymą(si) skatinančių kontekstų modeliavimą.
2. Atpažinti kiekvieno vaiko ugdymo poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos.
3. Organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si) metodus (projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, pažintines išvykas, diskusijas ir kt.), pripažįstant žaidimą ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį.
4. Siekiant užtikrinti kiekvieno vaiko ugdymosi sėkmę, sudaryti galimybę vaikams skirtingais būdais pademonstruoti pasiekimus bei daromą pažangą ir juos sistemingai fiksuoti, vertinti ir aptarti su tėvais (globėjais) ir kitais su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis.
5. Kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, abipuse partneryste grindžiamą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais ir kitais švietimo paslaugų tiekėjais.

Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymo(si) procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Ugdymo(si) pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią visų vaiko potencinių galių ūgtį.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Kauno lopšelyje-darželyje „Gintarėlis“ ugdymo(si) procesas grindžiamas visapusišku požiūriu, siekiant užtikrinti subalansuotą vaikų vystymąsi visose 18 pasiekimų srityse, suderinant skirtingų ugdymosi sričių dermę ir palaikant pusiausvyrą tarp ugdymo ir ugdymosi procesų. Šiuo požiūriu ugdymas vyksta maksimaliai išnaudojant tiek vidaus, tiek žalias lauko aplinkas, tiek ir išorines, už lopšelio-darželio ribų esančias, kultūrinės, socialines ir gamtines erdves – parkus, muziejus, gamtos ir kultūros objektus. Pagrindinė vaikų veikla, žaidimas ir kita patirtinė veikla, apima pojūčių lavinimą, tyrinėjimą, kūrybą ir dalijimąsi, ir yra esminis elementas, užtikrinantis harmoningo vaiko emocinio, socialinio, fizinio, pažinimo, kalbos ir kūrybos gebėjimų vystymąsi.

Ugdymosi situacijos formuojamos taip, kad jos skatina vaikų iniciatyvas ir kūrybiškumą, užtikrina emocinį ir fizinį saugumą, sudaro estetiškai patrauklią ir vaikų veiklai atvirą aplinką. Mokytojo vaidmuo čia – tikslingai kurti idėjas, iššūkius ir veiklas, kurios paskatintų vaikų smalsumą, atvirumą naujoms patirtims ir bendradarbiavimui. Vaikai, pasirinkdami veiklas, medžiagas, priemones, veikimo vietas ir laiką, aktyviai dalyvauja savo ugdymo(si) procese, įgyja galimybę

išreikšti save ir veikti tiek savarankiškai, tiek bendradarbiaujant. Mokytojas nuolat stebi vaikų domėjimąsi, gebėjimus ir pasinaudoja spontaniškomis situacijomis, taip palaikydamas ilgalaikį domėjimąsi ir gilindamas supratimą.

Palaikant dialogą, mokytojas lanksčiai naudoja įvairias priemones – papildomą medžiagą, vaizdinę medžiagą, atvirusius klausimus, refleksijas ir kitus metodus, kurie padeda vaikams lengviau įsitraukti ir bendradarbiauti. Stebėdamas vaikų veiklą, mokytojas adaptuoja ugdymo(si) kontekstą, kad jis atitiktų vaikų interesus ir gebėjimus, o švietimo pagalbos specialistai iš anksto numato galimas kliūtis ir pasiruošia joms. Pagrindinė mokytojo atsakomybė – pasiūlyti veiklas ir lanksčiai prisitaikyti prie situacijos, tapti vaikų padėjėju, tyrinėtoju, kūrėju ar besimokančiuoju.

Šiuolaikinis ikimokyklinis ugdymas remiasi universaliu dizainu, užtikrinančiu vaikų įvairovės pripažinimą ir priėmimą, taip sudarant sąlygas kiekvienam vaikui visavertiškai dalyvauti bendrame ugdymo(si) procese. Siekiant užtikrinti individualias vaiko poreikių ir gebėjimų raidos sąlygas, atsakomybė už ugdymo(si) turinio ir metodų parinkimą yra dalijama tarp mokytojo, kaip savo srities profesionalo, ir vaiko, kuris geriausiai žino savo patirtis, poreikius ir galimybes. Ugdymo(si) kontekstuose, mokytojas, būdamas vaikų elgesio ir veiklos modeliu, pagal situaciją lanksčiai keičia savo vaidmenį, tapdamas vaikų padėjėju, tyrinėtoju, kūrėju, besimokančiuoju.

Lopšelio-darželio „Gintarėlis“ ugdymo(si) turinio gairės yra orientuotos į pagrindinių vaiko galių – sėkmingai besiugdantį, komunikabilų, jautraus kultūrinei įvairovei, lanksčiai mąstančio, kūrybingo, pasitikinčio ir besirūpinančio savimi ir kitais – ir jas sudarančių pasiekimų plėtotę. Ugdymo(si) pasiekimų pagrindą sudaro vertybinės nuostatos ir esminiai gebėjimai, kuriuos vaikas turi įgyti iki šešerių metų.

Vertybinė nuostata - tai nuo gimimo iki šešerių metų kiekvienoje iš ugdymo(si) ir pasiekimų vertinimo sričių įgytas vaiko santykis su savimi, su kitais ir su aplinka išreiškiantis nusiteikimas, polinkis, požiūris.

Esminis gebėjimas – tai nuo gimimo iki šešerių metų kiekvienoje iš ugdymo(si) ir pasiekimų vertinimo sričių įgytas svarbiausias vaiko gebėjimas ką nors daryti, veikti, mąstyti.

Ugdymo(si) sritis „MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ“	
Turinio aspektas „FIZINIS AKTYVUMAS“	
<p style="text-align: center;">Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.</p> <p style="text-align: center;">Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.</p>	
<p>Ugdymo(si) gairės.</p> <p>Vaikai: * domėtis sveikatai palankiu maistu ir jo gaminimo būdais, ugdysis elementarius mitybos kultūros įgūdžius; * plėtos supratimą apie sveikatos saugojimą, didins pasitikėjimą patiems pasirūpinti savo higiena ir aplinkos tvarka bei estetika; * supras poreikius atitinkantį dienos ritmą ir jo laikysis; *gebės saugiai judėti pagal amžiaus galimybes, laikysis judėjimo ir poilsio ritmo, norės judėti ir įsitraukti į judriuosius žaidimus; * ugdysis saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis įpročius, saugoti savo ir kitų sveikatą.</p>	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Judėjimo džiaugsmo patyrimas.	Judėjimo džiaugsmo patyrimas.
<p>Kalbinamas, žaidinamas vartosi, ropoja, sėdasi, atsistoja, siekia daiktų. Eidamas link objekto, stumdydamas, ridendamas pratinasi išlaikyti pusiausvyrą. Mokosi vaikščioti ir išlaikyti pusiausvyrą eidamas sumažinto ploto paviršiumi (pvz., tarp dviejų nubrėžtų linijų), įveikdamas kliūtis (peržengdamas, pralįsdamas), lipdamas į kalniuką.</p> <p>Žaisdamas judriuosius žaidimus, nuo greito ėjimo pereina prie bėgimo.</p>	<p>Judėjimo džiaugsmą patiria laisvai bėgiodamas, landžiodamas labirintais, šokinėdamas, laipiodamas karstynėmis, kopėtėlėmis, laipteliais, važinėdamas triratukais, dviratukais. Atranda ir noriai įsitraukia į mokytojo inicijuojamus ėjimo ir bėgimo būdus. Įgyja drąsos ir pasitikėjimo savimi. Judėdamas ribotame plote pratinasi saugoti save ir kitą. Tyrinėja, kaip juda kūnas, judesiais perteikia pasakų herojų charakterius, gyvūnų, kitų objektų ypatybes (šliaužia, ropoja, bėga ir kt.), atlieka įvairius veiksmus rankomis, kojomis. Mokosi laikytis komandinio žaidimo taisyklių.</p>
Judesių tikslumo siekimas	Judesių tikslumo siekimas
Tikslingai siekia daikto, pačiumpa ir laiko saujoje, perima iš vienos rankos į kitą, deda	Dėlioja daiktus vienas ant kito, konstruoja.

<p>vieną ant kito, įdeda ir išima. Atsuka detales, ploja rankomis, spaudo. Rankos judesius seka akimis. Plaštakos, visos rankos judesius lavina drauge su mokytoju žaisdamas pirštukų žaidimus. Pradeda lankstyti ranką per riešą, apversti plaštaką delnu žemyn, į viršų, mostelėti. Judesių tikslumą lavina savarankiškai valgydamas, dėliodamas, užsukdamas, atsukdamas, naudodamas įrankius.</p>	<p>Gana tiksliai atlieka judesius rankomis ir kojomis. Judesių koordinaciją, orientaciją erdvėje, vikrumą, greitumą, jėgą tobulina žaisdamas su įvairaus dydžio ir sunkumo kamuoliais (ridena, mēto įvairiu atstumu, gaudo). Atkerpa žirkėmis popieriaus juostelę, atsega ir užsega sagas, atitraukia ir užtraukia užtrauktuką. Pieštuką ir žirkles laiko taisyklingai. Tiksliai atlieka sudėtingesnius judesius su smulkiais daiktais. Kuria įvairias konstrukcijas.</p>
--	---

Turinio aspektas „SVEIKA MITYBA“	
Vertybė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.	
Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, žino sveikatai palankaus maisto gaminimo būdų, įgijęs elementarius mitybos kultūros įgūdžius.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Maisto įvairovės pažinimas.	Maisto įvairovės pažinimas.
<p>Su sveikatai palankiu maistu susipažįsta ragaudamas, valgydamas įvairaus maisto, girdėdamas suaugusiųjų aiškinimus, žiūrindamas knygeles, korteles, piešinius. Turtina žodyną nuolat girdėdamas vaisių, daržovių bei kitų maisto produktų pavadinimus. Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Gamina „maistą“ grupės „virtuvėlėje“, smėlio dėžėje.</p>	<p>Aiškinasi, klauso skaitomų tekstų, komentarų, argumentuotai diskutuoja apie sveiko maisto naudą, kurie maisto produktai palankūs sveikatai, kurių reikėtų vengti. Valgo įvairų maistą. Įpranta savarankiškai atsigerti grupėje esančio vandens. Tyrinėja, matuoja, žymisi, kiek vandens išgeria per dieną. Tyrinėja, kuria sveiko maisto piramidę.</p>
Elgesys prie stalo.	Elgesys prie stalo.
<p>Mokosi valgyti savarankiškai, naudotis stalo įrankiais. Stebėdamas mokytoją ir kitus vaikus, valgo prie stalo, ramiai, neskubėdamas.</p>	<p>Laikosi elgesio taisyklių prie stalo: prieš valgį nusiplauna rankas, valgo neskubėdamas, padėkoja. Suaugusiojo padedamas estetiškai tvarkingai padengia stalą. Maitina lėles, serviuoja ir puošia stalą, kuria lankymosi kavinėje ar kitoje viešojoje vietoje siužetus; kuria patiekalų receptus, imituoja maisto gaminimo, valgymo procesus. Ruošia salotas, sveikus užkandžius, gamina vaisių kokteilius. Suvokia mitybos režimo svarbą. Diskutuoja apie maisto tausojimo svarbą. Klauso, tyrinėja (dėlioja, piešia) maisto „kelį“ iki stalo.</p>

Turinio aspektas „MANO DIENOS RITMAS“	
Vertybė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.	
Esminiai gebėjimai. Supranta savo poreikius atitinkantį dienos ritmą ir jo laikosi.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Dienos ritmo pajauta.	Dienos ritmo pajauta.
<p>Kasdienių veiklų metu mokosi atpažinti kūno siunčiamus signalus (gerą nuotaiką,</p>	<p>Kartu su grupės draugais ryte paveikslėliais pažymi, ką šiandien ketina veikti, o vakare reflektuoja, ar</p>

žvalumą, energingumą, dėmesingumą arba nuovargį, mieguistumą, irzlumą ir kt.).	pavyko tai įgyvendinti. Sudėlioja dienų su ypatingais įvykiais (švenčių, išvykų dienos), keičiančiais įprastą dienos eigą, dienos ritmą. Tyrinėja nuotaikos ir energijos kaitą per dieną, žymėdamas paveikslėliais, prisimindamas, paaiškindamas kaitos priežastis. Kartu su mokytoju, susikuria ritualus prieš einant miegoti (pavartyti knygutę, pasiklausti lopšinės).
Judėjimo ir poilsio ritmo pajauta.	Judėjimo ir poilsio ritmo pajauta.
Mokosi suprasti paveikslėliais sudėliotą grupės dienos ritmą, stebi, pasitikrina, kas jau įvyko, kas dar įvyks. Ugdosi laiko suvokimą dalyvaudamas kasdieniuose pasikartojančiuose ritualuose (maitinimasis, miegas, veiklos).	Mokosi atpažinti ženklus, kurie rodo, kad aktyviai judančiam kūnui reikia poilsio, kad nejudrioje būsenoje esančiam kūnui reikia judėjimo (sunku ramiai išsėdėti, sutelkti dėmesį į veiklą). Iš skaitomų pasakojimų, istorijų ir išbandydamas sužino, kad aktyvi veikla padeda išlieti tiek patirtas malonias emocijas, tiek ir nerimą, įtampą. Išbando įvairius kūno aktyvumo reguliavimo būdus (pvz.: judėti pagal greito, lėto tempo, aktyvumą žadinančią, raminančią muziką).

Turinio aspektas „KŪNO ŠVARA IR APLINKOS TVARKA“	
Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Rūpinimasis švara.	Rūpinimasis švara.
Balsu, kūno kalba parodo, kad jam šlapia, nepatogu ar kad nori į tualetą. Susipažįsta su higienos reikmenimis, mokytojo pamokomas, pats bando atlikti higienos ir kūno priežiūros veiksmus.	Sužino apie bakterijas ir virusus, jų sukeltas ligas, higienos svarbą. Stebėdamas, klausydamas linksmų istorijų, supranta ir stengiasi, kad apranga ir išvaizda būtų tvarkinga.
Tvarkos laikymasis.	Tvarkos laikymasis.
Mokosi laikytis tvarkos. Padedamas suaugusiojo arba savarankiškai tvarko žaislus, pažaidęs padeda žaislus į vietą.	Įsitraukia į grupės, lauko aplinkos tvarkymą. Kuria saugaus daiktų naudojimo taisykles. Susitvarko žaislus, veiklos vietą. Simboliniais piešiniais grupėje ženklina daiktų laikymo vietas. Rūšiuoja šiukšles. Šiek tiek padedamas suaugusiojo ar savarankiškai apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus.

Turinio aspektas „SAUGUS ELGESYS“	
Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Elgesys su nepažįstamais žmonėmis.	Elgesys su nepažįstamais žmonėmis.
-	Kalba, diskutuoja, kaip elgtis, jei kalbina nepažįstamas žmogus, kviečia pasivaikščioti ar pasivažinėti, siūlo saldumynų. Atpažįsta ir mokosi

	pasakyti „ne“ netinkamam prisilietimui, pasitraukti iš nesaugių situacijų, pranešti apie tai suaugusiajam, kuriuo pasitiki.
Saugus elgesys gatvėje.	Saugus elgesys gatvėje.
Supranta, kad einat šalia gatvės saugiau įsikibus į suaugusiojo ranką, nebėgioti.	Modeliuojant įvairias situacijas, išvykų, žaidybinių veiklų metu, klausydamas, stebėdamas, atlikdamas užduotis mokosi saugaus elgesio gatvėje, nežinomoje vietoje, įgūdžių. Pažįsta šviesoforo spalvas. Išvykdamas iš įstaigos teritorijos naudoja specialias saugumo priemones, įvardija jų svarbą.
Saugus elgesys buityje ir gamtoje.	Saugus elgesys buityje ir gamtoje.
Mokosi saugiai žaisti. Pradedama laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėje.	Klausydamas pasakojimų, žiūrėdamas filmukus, sužino apie sveikatai ir saugumui pavojus ir atsargų elgesį patalpose, kieme, gamtoje, prie vandens. Padėdami prižiūrėti darželio aplinką, saugiai naudojasi kiemo tvarkymo įrankiais. Modeliuojant įvairias situacijas, įsimena į kuriuos žmones reikėtų kreiptis pagalbos pasiklydus, ištikus nelaimei (policininkai, gaisrininkai, medikai ir kt.).

Ugdymo(si) sritis „AŠ IR BENDRUOMENĖ“	
Turinio aspektas „KAS AŠ?“	
<p>Vertybinė nuostata. Pradedama pažinti ir suprasti save kaip unikalų asmenį.</p> <p>Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja kuo domisi, kas patinka / nepatinka.</p>	
<p>Ugdymo(si) gairės.</p> <p>Vaikai: * plėtos supratimą apie save kaip unikalų asmenį, kuris auga, keičiasi, įgyja vis daugiau savarankiškumo, gali ir pasitikėjimo savimi, mokysis priimti savo gyvenimui ir ugdymuisi aktualius sprendimus bei pasirinkimus; * išlavins savireguliacijos procesus, įgalinančius kryptingai plėtoti asmenines savybes ir gebėjimus, valdyti impulsus, rizikingus poelgius, įveikti kliūtis bei iššūkius, valdyti santykių kūrimą ir mokymąsi; * užmegs ir palaikys asmeninius ryšius su kitais žmonėmis, tyrinės savo ir kitų panašumus bei skirtumus, pratinsis pagalvoti apie kitus ir jų poreikius, mokysis bendrauti, bendradarbiauti; * atras kultūrinių reiškinių ir žmonių bei jų bendruomenių gyvensenos tyrinėjimo kelius, asmeniškai prasmingus dalyvavimo įstaigos bendruomenėje būdus, ugdysis priklausymo bendruomenei, tautinio ir pilietinio tapatumo jausmus; * tyrinės praeitį, dabartį, ateitį bei supras žmonių gyvenimo bėgant laikui pokyčius.</p>	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Kūno pažinimas.	Kūno pažinimas.
Suaugusiojo glaudžiamas, žaidinamas, rengiamas pajaučia savo kūno ribas. Atpažįsta save veidrodyje. Paprašytas parodo ar pavadina kelias kūno dalis.	Supranta ir paaiškina, kuo ypatingas kūnas, ką jis gali/negali. Tyrinėja ir pasako kai kurias fizines savo kūno savybes, kūno dalių, organų pavadinimus ir funkcijas. Mokosi pajauti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą ir tinkamai reaguoti į asmeninės erdvės ribų pažeidimą.

Savo poreikių, pomėgių, interesų supratimas ir raiška.	Savo poreikių, pomėgių, interesų supratimas ir raiška.
Reaguoja į savo vardą. Mokosi savo poreikius (valgyti, žaisti, miegoti ir kt.), sutikimą/nesutikimą parodyti veido mimika, garsais, gestais, galvos judesiu.	Patiria, tyrinėja, supranta, atpažįsta, įvardija ir skirtingais būdais (emocine reakcija, pasirinkimu, piešiniu, žodžiais ar kt.) parodo savo poreikius, pomėgius, interesus.
Savo emocijų atpažinimas ir raiška.	Savo emocijų atpažinimas ir raiška.
Emocijas išreiškia veido mimika, gestais, balsu, kūno poza. Atpažįsta iš veido išraiškos, balso emocijas, jas parodo (naudoja emocijų veidelius, spalvas), įvardija. Mokosi nusiramimo būdų.	Tyrinėja ir žymi, kaip jaučiasi, ką patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja ir vis geriau atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis.
Savo augimo, didėjančių galių ir mokymosi tyrinėjimas.	Savo augimo, didėjančių galių ir mokymosi tyrinėjimas.
Savo augimą pajaučia per didėjančią savarankiškumą kasdienėse veiklose. Stebi, lygina save dabar ir seniau darytose nuotraukose, matuojasi savo išaugtus drabužėlius.	Tyrinėja savo kūną (matuoja, apveda kūno kontūrą ir kt.). Lygina pėdų, plaštakų atspaudus. Apibūdina savo kūno pokyčius, naujai įgytus gebėjimus, asmenines savybes. Tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, samprotauja, kaip atrodys užaugę, ko norėtų išmokti netolimoje ateityje, kuo norėtų tapti tolimoje ateityje. Nebijo suklysti, ieško kito sprendimo būdo. Drąsiai imasi naujų sumanymų ir lyderystės (vadovauja žaidimui, padeda draugui, kuriam nesiseka).

Turinio aspektas „SAVO EMOCIJŲ IR ELGESIO VALDYMAS“	
Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Emocijų ir jų raiškos reguliavimas.	Emocijų ir jų raiškos reguliavimas.
Įvaldo paprastus emocijų reguliavimo būdus (parodyti, atskleisti, išreikšti emocijas, kreiptis pagalbos, pasiguosti, leisti apkabinamam, nuraminamam, nukreipti dėmesį nuo stipriai emocijas sukėlusio įvykio ar objekto, pasitraukti iš įtampą keliančios situacijos).	Mokosi valdyti savo emocijų raišką, jų intensyvumą, įvairiais sužinotais būdais (suskaičiuoja iki trijų, penkių, pasitraukia į ramybės kampelį, pasikalba ar kt.), padedančiais nusiraminti, valdyti impulsus, taikiai išlieti emocijas, sutelkti pastangas tinkamam poelgiui. Mokosi valdyti pokyčių situacijoje kilusias neigiamas emocijas, kad pasijustų gerai (įžvelgti gerąją pokyčių pusę, susitarti, prisiderinti).
Dėmesio ir elgesio valdymas.	Dėmesio ir elgesio valdymas.
Bendraudami su kitais pritaiko tuos būdus, kuriuos patyrė, suprato ir perėmė iš suaugusiojo (nusišypsoti, pakalbinti, taikiai žaisti greta, dalintis, palaukti savo eilės, atsižvelgti į kito prašymus).	Tyrinėja bei išbando įvairius dėmesio, elgesio valdymo būdus (sustingti, nekalbėti, nesusijuokti, perkėlinėti dėmesį). Ugdomi valingą dėmesio ir elgesio kontrolę. Laikosi sukurtų grupės taisyklių ir tvarkos. Sau kelia paprastus asmeninius ar veiklos

	tikslus, jų siekia, susidūręs su kliūtimis, keičia veikimo ar elgesio būdus. Kreipiasi pagalbos ir ją priima. Mokosi apmąstyti savo veiklą, elgesį, aiškinasi, koks elgesys yra tinkamas/netinkamas, kas yra teisinga / neteisinga, supranta kodėl.
--	---

Turinio aspektas „AŠ TARP KITŲ“	
Vertybinių nuostatų. Suvokia savo vietą tarp kitų žmonių. Esminiai gebėjimai. Pristato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Ryšiai tarp vaikų ir jautrumas kito poreikiams.	Ryšiai tarp vaikų ir jautrumas kito poreikiams.
Mokosi būti ir veikti šalia kitų, suprasti, ką jaučia, ko nori kitas, bando atliepti kito jausmus ar norus.	Geba žaisti, inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, derina veiklos idėjas, veiksmus ir kt. Kuria veiklos ir elgesio taisykles, jų laikosi. Stengiasi suprasti kitą, padeda, tariasi. Pakomentuoja, koks yra geras/negeras draugas.
Panašumų ir skirtumų tyrinėjimas.	Panašumų ir skirtumų tyrinėjimas.
Matydamas save veidrodyje, nuotraukose tyrinėja aš – ne aš ribas. Atsirenka savo drabužėlius ar žaislus.	Tyrinėja, kuo panašus ir kuo skiriasi nuo kitų. Pažįsta žmonių išvaizdos, aprangos, kalbos, gyvenamosios aplinkos, pomėgių akivaizdžius panašumus ir/ar skirtumus, skirtingais būdais tai parodo.
Skirtybių priėmimas ir lygiavertis dalyvavimas.	Skirtybių priėmimas ir lygiavertis dalyvavimas.
Žaidžia šalia, su kitais skirtingo amžiaus, kitataučiais, kitakalbais vaikais.	Mokosi ir tyrinėja būdus, kaip suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti kita kalba kalbantį, kitaip besielgiantį, mažiau gebantį vaiką, įtraukti jį į bendrus žaidimus ir veiklas. Mokosi įžvelgti kilusio nesutarimo esmę, išgirsti kiekvieno nuomonę ir ieškoti visiems priimtinių išeičių. Mokosi atpažinti patyčias ir būdus, kaip jų išvengti. Bendradarbiauja atliekant bendrą veiklą, išklauso kito idėjas, jas derina.

Turinio aspektas „ŽMONĖS IR BENDRUOMENĖS“	
Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Žmonių įvairovės supratimas.	Žmonių įvairovės supratimas.
Pajaučia juos supančių žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus, jeigu jie yra labai akivaizdūs.	Pajaučia, atpažįsta savo aplinkos ir pasaulio žmonių gyvenimo, būdo, išvaizdos, tautybės, kalbų, profesijų, maisto, švenčių panašumus ir

	įvairovę. Atranda, išbando įvairius emocinio kontakto, pagarbaus bendravimo, ryšių su kitais žmonėmis užmezgimo bei palaikymo būdus gyvai ir nuotoliu.
Žmonių bendruomenių tyrinėjimas.	Žmonių bendruomenių tyrinėjimas.
Natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. Vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais.	Aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus. Ugdomi priklausymo bendruomenei jausmą, įsitraukia į savo bendruomenės veiklas, atranda lygiaverčio bendravimo su kitais nariais būdus.
Tautinio tapatumo ir pilietiškumo jausmas.	Tautinio tapatumo ir pilietiškumo jausmas.
Savo aplinkoje girdi gimtąją kalbą, įsitraukia į mokytojo organizuojamas veiklas su tautosakos, tautodailės, etnomuzikos motyvais, dalyvauja tautinėse ir valstybinėse šventėse.	Domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūrinuose, pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose. Pažįsta, gerbia pagrindinius savo šalies simbolius, tyrinėja šalies žemėlapij, domisi vėliavos spalvų reikšmėmis, tautiniais simboliais, kultūros objektais. Tyrinėja ir grupę lankančių, iš kitų kraštų atvykusių vaikų šalių simbolius, kalbą, žmonių gyvenimo būdą. Aiškinasi ir supranta, kad yra žmonių, patiriančių skurdą, nepriteklių, kad šiems žmonėms yra reikalinga pagalba.

Turinio aspektas „MŪSŲ PRAEITIS, DABARTIS, ATEITIS“	
Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, laikotarpių kaitą, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.	
Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Laiko tėkmės pajauta.	Laiko tėkmės pajauta.
Laiko tėkmę pajaučia sąsajoje su savo veikla ir gyvenimo ritmu. Laiko tėkmę geriau supranta, eksperimentuodamas su skirtingos trukmės muzikinėmis atkarpomis. Paros trukmę ir laiko tėkmę per parą nuoseklumą patiria dėliodamas savo veiklos per dieną paveikslėlius	Pradedą pavadinti paros dalis, savaitės dienas, pasako, ką veikė vakar, ką veikia šiandien, ką veiks rytoj kalbėdamiesi. Papasakoja, ką veikė per dieną, savaitę, dėliodamas paveikslėlius. Gyvenimo ritmą grupėje pajaučia per dienotvarkę.
Praeitis, dabartis, ateitis kaip asmeniniai, šeimos ir bendruomenės pokyčiai.	Praeitis, dabartis, ateitis kaip asmeniniai, šeimos ir bendruomenės pokyčiai.
Supranta, atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos, grupės įvykius.	Laiko tėkmės supratimą plėtoja patirdamas, aiškindamasis, tyrinėdamas savo ir jį supančių žmonių gyvenimą čia ir dabar, netolimoje ir tolimoje praeityje, numatydamas gyvenimo pokyčius ateityje. Sužino keletą Tėvynės istorijai svarbių įvykių ir žymių veikėjų. Atpažįsta tautosakos paveldą žmonių sukurtą praeityje.

Šaltinių, pasakojančių apie praeitį ir būsimą ateitį, tyrinėjimas.	Šaltinių, pasakojančių apie praeitį ir būsimą ateitį, tyrinėjimas.
-	Aiškinasi, tyrinėja, diskutuoja, kas gali ką nors papasakoti apie praeitį, dabartį, ateitį, atranda keletą informacijos šaltinių: senoviniai ir „ateities“ daiktai, praeityje darytos nuotraukos ir kt. Samprotauja, ką mums pasakoja skirtingi informacijos šaltiniai. Atranda ir tyrinėja savo miesto istorines, įžymias vietas.

Ugdymo(si) sritis „AŠ KALBŲ PASAULYJE“	
Turinio aspektas „ŽODINĖS IR NEŽODINĖS KALBOS SUVOKIMAS“	
<p>Vertybinė nuostata. Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą.</p> <p>Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.</p>	
<p>Ugdymo(si) gairės.</p> <p>Vaikai: * klausysis ir supras kitų kalbėjimą, plėš žodinės ir nežodinės kalbos supratimą, vaizdinės informacijos suvokimą; * ugdysis kalbinės raiškos, bendravimo ir komunikacijos gebėjimus, apimančius žodinę ir nežodinę raišką, įgis rašytinės raiškos pradmenis; * tapatinsis su savo šalies kalba ir kultūra, susipažins su kalbų įvairove, ugdysis(s) kalbų įvairovės suvokimą, vertybines nuostatas, susijusias su įvairialypiais kultūriniais ir kalbiniais kontekstais, plėtos kalbinę, tautinę ir pilietinę tapatybę.</p>	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Klausymas.	Klausymas.
<p>Plečia pasyvų ir aktyvų žodyną, girdėdamas suaugusiojo kalbą. Ugdosi foneminę klausą ir fonologinį suvokimą, mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis. Mokosi išklausti, kalbėti paeiliui, dalyvauti dialoge ar poliloge.</p>	<p>Plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių prasmes, ugdo trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę. Mokosi susikaupęs klausytis įvairių tekstų (gyvai skaitomų, įrašytų), nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos, suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus. Supranta pajuokavimus, dviprasmybes, pradeda suprasti kai kurių žodžių, frazių perkeltinę reikšmę.</p>
Žodinės kalbos suvokimas.	Žodinės kalbos suvokimas.
<p>Iki 1 metų žodinės kalbos supratimą išreiškia reaguodamas į suaugusiojo kalbą gestais, mimika, veiksmais. Nuo 1 metų – ir pirmaisiais žodžiais. 1–3 metų žodine arba nežodine išraiška reaguoja išgirdęs mokytojo kreipimąsi, jo kalbinamas, klausinėjamas, prašomas. Supranta savo ir artimųjų vardus, paprastus klausimus ir prašymus, artimiausios aplinkos daiktų, reiškinių, veiksmų pavadinimus. Supranta skaitomus trumpus nesudėtingus tekstus, pasakojamas istorijas ir jose vykstančių įvykių seką.</p>	<p>Žodinės kalbos supratimą ugdo dalyvaudamas grupinėse veiklose, kuriose aktyviai bendrauja. Kalbos supratimą gilina klausydamasis amžių atitinkančių ir šiek tiek sudėtingesnių įvairaus stiliaus tekstų, netiesiogiai perduodamų žinučių (laiškų, raštelių), sėdamas skaitomą tekstą su vaizdine informacija ir numanomu kontekstu. Susipažįsta su kalbų pasaulio įvairove girdėdamas kitų kalbų (ne gimtosios) garso įrašus, tarmes, matydami bendravimą. Supranta kalbą kaip simbolių, žyminčių daiktus, reiškinius, veiksmus, prasmę.</p>

Nežodinės kalbos suvokimas.	Nežodinės kalbos suvokimas.
<p>Stebi aplinkinių veido mimiką, gestus, kūno kalbą, pamažu įgydamas vis gilėjančią nežodinės kalbos suvokimą. Plečia žodinės kalbos suvokimo ir vartojimo gebėjimus. Stebėdamas mokytojo reakcijas – veido mimiką, kūno judesius, balso toną, intonaciją, pradeda naudoti šias nežodinės kalbos priemones komunikuodamas. Pasitelkdamas įvairius ženklus ir gestus, simboline forma išreiškia mintį.</p>	<p>Atpažįsta gestus, mimikas ir į jas reaguoja žodine arba nežodine raiška, demonstruoja augantį kritinį mąstymą apie tai, ką mato ir girdi. Įsitraukia į alternatyviąją komunikaciją (pavyzdžiui, veiklas, kuriose naudojami bendravimo paveikslėliai), kūrybiškai naudojami gestais reikšdamas emocijas ir poreikius, bendradarbiaudamas.</p>
Rašytinės raiškos ir vaizdinės informacijos suvokimas.	Rašytinės raiškos ir vaizdinės informacijos suvokimas.
<p>Reaguoja į knygelių skaitymą (vartymą), emociškai reaguoja į pažįstamus žmonių, gyvūnų ar daiktų paveikslėlius. Varto, žiūrinėja knygeles, paveikslėliuose parodo suaugusiojo įvardytus objektus. Stebi rašančiuosius, bando palikti ženklus popieriuje, smėlyje. Skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta ar prašo paskaityti.</p>	<p>Rodo augantį domėjimąsi ženklais, simboliais, vėliau ir rašytiniais ženklais, suaugusiojo skaitomu tekstu. Plečia vaizdinės informacijos ir rašytinių simbolių suvokimą, kopijuoja ženklus. Formuojasi kritinio mąstymo pradmenis, stebi ir tyrinėja artimiausioje aplinkoje pateikiamą rašytinę ir vizualinę informaciją. Domisi ir supranta knygos dalių pavadinimus (viršelis, titulinis lapas, autorius, pavadinimas ir kt.), jų funkcijas. Skiria skirtingų žanrų leidinius (laikraštis, kalendorius, knyga, žurnalas). Domisi abėcėlės raidėmis, pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide, supranta, kad garsas siejamas su raide, kad raidės turi savo pavadinimą bei specifinę grafinę raišką. Susipažįsta su kitais rašytinės raiškos būdais (pvz., Brailio raštu).</p>

Turinio aspektas „KALBINĖ RAIŠKA“	
<p>Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas.</p>	
<p>Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalijasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.</p>	
Ugdymo(si) gairės	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Kalbėjimas.	Kalbėjimas.
<p>Mėgdžioja, bando reaguoti ir kartoti suaugusiųjų tariamus garsus. Mėgdžiodamas, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmais, mimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose. Plečia aktyvų žodyną bandydamas įvardyti šalia esančių objektų pavadinimus, veiksmus ir būsenas.</p>	<p>Tyrinėja kalbinės raiškos būdus. Kuria naujadarus. Taisyklingai taria daugumą lietuvių kalbos garsų, vartoja gramatines žodžių formas. Kalba aktyviau, ieško būdų, kaip aiškiau išreikšti mintį. Vartoja įvairias kalbos dalis, kalba taisyklingais vientisiniais ir sudėtiniais sakiniais, formuluoja klausiamuosius sakinius („Kada...“,</p>

Kelių žodžių sakiniiais kalba apie save, savo norus, poreikius, pasakoja apie tai, ką mato ir girdi, vartoja paprastas frazes.	„Kur...“, „Kaip...“), kuria naujus žodžius pagal įsisavintas žodžių darybos taisykles.
Bendravimas ir komunikacija.	Bendravimas ir komunikacija.
Išreiškia savo emocijas ir socialinio kontakto poreikį verksmu, gestais, mimika, seka akimis asmenį, kuriam adresuota jo kalba. 1–3 metų bendraudami ir komunikuodami pasitelkia žodinę ir nežodinę raišką. 2–3 metų kalba sau ir su savimi, neadresuodamas kalbos kitam. Mokosi įsitraukti į pokalbius atsakydamas į klausimus. Kasdienėse veiklose mokosi išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius.	Mokosi kelti klausimus, bando vartoti naujai sužinotas sąvokas, vaizdingus žodžius, argumentuoti, plėtoti diskusijas, reflektuoti savo patirtį. Mokosi žodinėmis derybomis ir kompromiso paieškomis spręsti kylančius nesutarimus ir problemas. Aktyviai komunikuoja siekdami savo tikslų, paaiškina, ko nori, tikisi.
Rašytinė raiška.	Rašytinė raiška.
Plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus stebėdamas rašančiuosius ar piešančiuosius, bandydamas imituoti, braukti, keverzoti, piešinėti, palikdamas ženklus smėlyje, popieriuje, vandenyje.	Domisi galimybe rašyti. Kopijuoja matomus simbolius, raides, žodžius, sieja juos su realiais objektais. Supranta rašymo tikslus, bando perteikti informaciją įvairiais būdais. Tyrinėja ir supranta, kad skirtingos kalbos turi skirtingas raides.

Turinio aspektas „KALBŲ ĮVAIROVĖS SUVOKIMAS“	
Vertybinių nuostatų. Domisi pasakojimais apie kitas šalis, kultūras. Esminiai gebėjimai. Suvokia kalbų įvairovę, formuojasi tautinę ir pilietinę kalbinę tapatybę, atpažįsta kitų kultūrų ženklus, simbolius.	
Ugdymo(si) gairės	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Kalbų ir kultūrų pažinimas bei kalbinės tapatybės formavimasis.	Kalbų ir kultūrų pažinimas bei kalbinės tapatybės formavimasis.
Varto įvairiomis kalbomis parašytas knygeles, klauso kitomis kalbomis įgarsintų tekstų.	Ugdosi kalbų įvairovės suvokimą ir formuojasi kalbinę tapatybę. Mokosi taikyti kompensacines kalbos supratimo ir kalbos raiškos strategijas: siekdamas suprasti ir perduoti informaciją, pasitelkia neverbalinę kalbą, mimikas, gestus, aplinkos objektus.

Ugdymo(si) sritis „TYRINĖJU IR PAŽŪSTU APLINKA“	
Turinio aspektas „MANE SUPANTYS DAIKTAI“	
Vertybinių nuostatų. Nori pažinti suprasti aplinkos daiktus, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta aplinkos daiktų pasaulį, juos pavadina ir apibūdina, žinojimą pritaikydama žaidimuose ir kitose veiklose.	
Ugdymo(si) gairės. Vaikai: * pažįns aplinkos daiktus, jų savybes ir paskirtį ir, remiantis jų vieta aplinkoje, orientuosiu erdvėje; * tyrinės artimosios aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, susipažins su svetur egzistuojančios gyvybės įvairove ir supras, kad gyvybė turi poreikių; * atras skaičių pasaulį, plėtos supratimą apie skaičiavimo būdus ir jų taikymą savęs ir aplinkos pažinimui, problemų sprendimui; * plėtos suvokimą apie matematinius būdus erdviniams objektams pažinti ir įvairias	

išraiškos galimybes savo pastebėjimams apie jų formą, dydį (ilgį, tūrį), masę, padėtį ir judėjimą tam tikra kryptimi apibūdinti; * įgis skaitmeninio raštingumo ir informatinio mąstymo pradmenis.	
Ugdymo(si) gairės	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Atrandu daiktus.	Atrandu daiktus.
Artimoje aplinkoje esančius daiktus tyrinėja griebdamas, liesdamas, mesdamas, kišdamas į burną, kramtydamas. Daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones.	Pasirinktus daiktus rūšiuoja, skirsto į kategorijas pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius. Pažįsta daiktus juos stebėdamas, palygindamas, grupuodamas, rikiuodamas nuo mažiausio iki didžiausio, komponuodamas, konstruodamas, ieškodamas panašumų ir skirtumų. Bando suprasti, kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję. Mokosi sutelkti dėmesį, mąstyti, prisiminti, tausoti daiktus, ugdomi kantrybę, lavina gebėjimą koncentruoti žvilgsnį, rankų ir akių koordinaciją.
Daiktai ir kasdienybė.	Daiktai ir kasdienybė.
Pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai turi požymius, pagaminti iš skirtingų medžiagų.	Pažįsta daiktus įvairiais patirtiniais būdais. Pagal daiktus ir jų išsidėstymą orientuojasi aplinkoje. Pastebi daiktų sekas vidaus ir lauko aplinkose. Stebi įrankių veikimą, patys juos išbando. Daiktus kūrybiškai panaudoja žaidimuose, ugdomi nuostatą tausoti daiktus.
Daiktai ir technologijos.	Daiktai ir technologijos.
Domisi išmaniaisiais žaislais, stebi jų judėjimą, siekia jų. Žaidžia išmaniaisiais žaislais be ekranų. Atranda, kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos.	Tyrinėja, aiškinasi gamtos objektų ir žmogaus sukurtų daiktų skirtumus. Supranta, kad tos pačios paskirties daiktai gali būti pagaminti iš skirtingų medžiagų. Susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais. Lygina praeities ir dabarties daiktus, pakomentuoja. Susipažįsta su ryšio palaikymo tarp žmonių priemonėmis, transporto priemonėmis, jas grupuoja. Susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais, padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką.

Turinio aspektas „GYVYBĖ“	
Vertybinė nuostata. Išlaiko pagarbų santykį su gyvybe. Esminiai gebėjimai. Pažįsta artimosios aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, svetur egzistuojančia gyvybės įvairove, supranta, kad gyvybė turi poreikių.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Pažįstu gyvybę.	Pažįstu gyvybę.
Atkreipia dėmesį į artimiausioje aplinkoje esančius gyvosios gamtos objektus. Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų. Mėgdžioja gyvūnų balsus. Dalyvauja prižiūrint augalus.	Sėja, sodina, atsakingai prižiūri augalus, stebi, matuoja, fiksuoja jų augimą. Atpažįsta ir pavadina augalų dalis. Suvokia medžių naudą ir svarbą. Atpažįsta ir pavadina ne tik mūsų, bet ir kitų kraštų gyvūnus. Dalinasi savo patyrimu ir išgyvenimais

	apie naminių gyvūnų, savo augintinių auginimą. Samprotauja, diskutuoja, apie gyvosios gamtos ir žmogaus santykį. Ugdomi pagarbą gyvajai gamtai.
Gyvybė turi poreikių.	Gyvybė turi poreikių.
Dalyvauja prižiūrint ant palangės, lauko lysvėje augančius augalus. Mokosi pagarbiai elgtis: neskina, nelaužo augalų, palieka gyvūnus jų natūralioje aplinkoje. Supranta, kad ir augalai, gyvūnai „gyvena“, turi poreikių. Stebi metų kaitą, paros ciklą.	Tyrinėja, aiškinasi, pastebi gyvosios ir negyvosios gamtos vienovę. Suvokia ir įvardija gyvų organizmų poreikius ir būtinas gyvavimui sąlygas. Stebi metų kaitą, pokyčius gamtoje. Stebi, tyrinėja, fiksuoja įstaigos erdvėje augančius augalus, įvairiais metų laikais įstaigos teritorijoje matomus paukščius. Rūpinasi likusiais žiemoti paukščiais. Ugdomi ekologinį sąmoningumą, supranta, kad neatsakingai išmestos atliekos yra pavojingos gyvajai gamtai, mokosi taupiai naudoti išteklius.
Netikėti atradimai.	Netikėti atradimai.
Stebi, tyrinėja, pajunta tekstūrų skirtumus augalų įvairovėje. Tyrinėja vandens savybes. Stebi lietu, griaustinį. Tyrinėja šešėlius.	Tyrinėja, eksperimentuoja, atranda fizikinius reiškinius, stebi, daro išvadas veikdami su įvairiais daiktais, įrenginiais, įrankiais. Susipažįsta su medžiagomis, išsiaiškina, kad jos būna įvairių tekstūrų, tyrinėja jų savybes. Eksperimentuoja kietomis ir skystomis medžiagomis, oru, samprotauja, pateikia išvadas. Plečia sąvokų žodyną.

Turinio aspektas „SKAČIAVIMAS IR MODELIAVIMAS“	
Vertybė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais.	
Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, seką, vietą ir judėjimo kryptį.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Atrandu skaičius ir skaičiavimo būdus.	Atrandu skaičius ir skaičiavimo būdus.
Stebi ir dalyvauja situacijose, kuriose minimi skaičiai, yra skaičiuojama. Atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičių sekos skaičius reiškia suskaičiuotą objektų kiekį. Natūraliai įgunda įvertinti daiktų rinkinio kiekį iki 5-ių, neskaičiuodamas daiktų („matomi“ skaičiai).	Įsitraukia į skaičiavimo veiklas, skaičiuojant pridėdam po vieną daiktą, piešinį, rankų pirštus. Mokosi atpažinti ir paaiškinti kiekybinę informaciją perteikiančius vaizdus (pavyzdžiui, skaitmenis, piešinius, schemas). Pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti. Tyrinėja, eksperimentuoja su objektų kiekiais, mokosi juos teisingai apibūdinti. Mokosi samprotauti, kūrybiškai taiko įgytą skaičiavimo patirtį sprendžiamas problemas, pradeda vartoti žodžius, kuriais nusakomi matematiniai procesai.
Ką apie mus ir įvykius sako duomenys.	Ką apie mus ir įvykius sako duomenys.
Pradeda nuspėjamai reaguoti į įprastus įvykius, kurių baigtį galima iš anksto numatyti, supranta, kad įjungus jungiklį, žaislas pradeda judėti, paspaudus - groti.	Supranta, kad informacijai gauti reikia vykdant stebėjimą ar apklausą surinkti duomenis. Diskutuoja, dalinasi idėjomis, kaip būtų galima grafiškai pavaizduoti duomenis. Mokosi piešinyje,

Žaisdamas su medžiagomis ar objektais, kurie susiję su priežastimi ir pasekmėmis (veiksmai, kurie įvyks), ugdomi suvokimą, kad įvykis pastovus.	diagramoje ar schemoje pavaizduotus duomenis suprasti, apibūdinti ir interpretuoti. Pradedama suprasti, jog ir atsitiktinio įvykio rezultatas gali būti numatomas ir atranda du būdus tai padaryti: eksperimentuoti praktiškai arba bandyti mąstyti logiškai.
---	---

Turinio aspektas „MATEMATINIAI ERDVĖS TYRINĖJIMAI“	
<p>Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais.</p> <p>Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.</p>	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Matavimai kasdienėje aplinkoje.	Matavimai kasdienėje aplinkoje.
Natūraliai įsitraukia į žaismingą veiklą su daiktais, į kuriuos galima ką nors įpilti, įdėti. Supranta, ką reiškia „pilnas“ ir „tuščias“. Atranda vis daugiau būdų daiktų dydžiams palyginti.	Tyrinėja, atranda naujų būdų ir išradimai panaudodamas įvairias artimoje aplinkoje esančias priemones, daiktus matuoja, palygina ilgį, svorį, aukštį, tūrį. Išradimai „pasigamina“ matavimo įrankius. Diskutuoja, dalinasi savo pastebėjimais ir kartu sparčiai plečia su ilgio, masės, tūrio matavimu susijusį žodyną.
Eksperimentai su geometrinėmis figūromis.	Eksperimentai su geometrinėmis figūromis.
Reaguoja į daikto formą, spalvą. Vis geriau supranta, kai apie daiktą sakoma: „toks pat“, „panašus“, „skiriasi“, „kitoks“. Atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuliuoti: apversti, pasukti, pastumti. Išmoksta pavadinti vis daugiau linijų, dvimačių (plokštumos) ir trimačių (erdvės) figūrų, džiaugiasi jas rasdamas paveikslėlyje, aplinkoje.	Atranda erdvinės informacijos (panašumo, atsikartojimo, išdėstymo,) gausą supančioje aplinkoje. Atpažįsta dvimates, trimates figūras, tyrinėja jų vaizdus, mokosi apibūdinti jų pagrindinius elementus, grupuoti (pagal vieną požymį), komponuoti skirtingų dydžių figūrų (objektų) sekas. Atranda, kad sudėtingesni objektai gali būti gaunami ir vaizduojami kaip paprastesnių, gerai pažįstamų objektų junginys. Savo pastebėjimus išreiškia lipdiniuose, piešiniuose, kuriuose atsiranda vis daugiau detalių, vis daugiau dėmesio kreipiama į jų išsidėstymą, dydį.
Kaip apibūdinti vietą ir padėtį.	Kaip apibūdinti vietą ir padėtį.
Ima reaguoti į objekto judėjimą, į suaugusiojo žodžius, vartojamus objekto judėjimui ir vietai apibūdinti. Vis tiksliau apibūdina savo ir objektų padėtį, vietą kitų objektų, žmonių atžvilgiu. Įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu duoti arba sekti kitų nurodymus dėl judėjimo krypties (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietos (viduje, išorėje ir kt.). Bando atpažinti, kopijuoti, pratęsti, atkartoti skirtingų kategorijų objektų AB (BA) sekas.	Palaiptai susipažįsta su sekų AB, BA, ABC, AAB, ABB, ABA modeliais, mokosi juos atpažinti, nukopijuoti, pratęsti seką, rasti jos trūkstamą narį, sukurti kitą to paties modelio sekos pavyzdį. Kalboje atsiranda vis daugiau pagrindinio matematinio žodyno elementų.

Turinio aspektas „SKAITMENINIŲ TECHNOLOGIJŲ PASAULIS“	
<p>Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.</p> <p>Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.</p>	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirti-šešti vaikų gyvenimo metai:
Skaitmeninis raštingumas.	Skaitmeninis raštingumas.
Domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.).	Išbando ir naudojami skaitmeniniu turiniu, skaitmeninėmis technologijomis. Kuria nesudėtingą skaitmeninį turinį. Gauna informaciją naudodamiesi išmaniaisiais įrenginiais. Mokosi bendrauti tinkluose. Sužino ir mokosi taikyti skaitmeninių priemonių saugaus, atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisykles.
Veiksmų sekos ir problemų sprendimas.	Veiksmų sekos ir problemų sprendimas.
Atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas (pavyzdžiui, paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėlioti kaladėles).	Suvokia veiksmų sekas ir elementariai taiko problemoms spręsti. Skaido veiklą į dalis, laikosi eiliškumo. Nurodymus, komandas pateikia vaizdiniais, garsiniais ir kitais simboliais. Žaisdamas kartu su kitais vaikais, konstruodamas bando sudėlioti veiksmų sekas, kurias atlieka vaikai ir kurias atlieka robotukai, nurodo, kuo skiriasi rezultatai. Išbandydamas sudarytą seką atpažįsta klaidas, koreguoja kol pavyksta.

Ugdymo(si) sritis „KURIU IR IŠREIŠKIU“
Turinio aspektas „ŽAIDIMO RAIŠKA“
<p>Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.</p> <p>Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.</p>
<p>Ugdymo(si) gairės.</p> <p>Vaikai: * žaismingai reikš savo emocijas patirtis ir įspūdžius kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas ir būdus; ugdys savitus žaidybinius gebėjimus, simbolinį mąstymą ir socialinio bendravimo vertybinius pagrindus ir plėtos vaizduotę, kūrybiškumą, stiprins improvizacinius įgūdžius; * tyrinės garsų ir muzikos pasaulį, pažins muzikos vertingumą, išbandys įvairias muzikinės raiškos priemones ir būdus; kurs, sieks meistriškumo, gilins estetinį suvokimą. Per dainas, muzikinius žaidimus, ratelius ir kitokią muzikinę raišką susipažins su savo ir kitų tautų kultūros pavyzdžiais; * tyrinės savo kūno judesių galimybes, plėtos motorinių judesių ir kinestetinį intelektą, gerins kūrybinį ir kritinį mąstymą, pasitikėjimą, ištvermę ir toleranciją. Šokant atras galimybes derinti laisvą judesį ir ritminius pratimus, susipažins su liaudies rateliais, įvairiais šokio žanrais, puoselės judesių kultūrą, estetinį skonį ir pagarbą vienas kitam;</p> <p>* vizualinės raiškos priemonėmis išreikš save, savo jausmus, emocijas, potyrius, savo pasaulio matymą ir supratimą apie tam tikrus reiškinius, plėtos vaizdinį ir erdvinį mąstymą, kūrybingumą. Dailės raiška atras ir plėtos vaikų autentišką vaizdavimo stilių; * tyrinės ir pažins teatrinę raiškos formų įvairovę, išbandys skirtingas teatrinės raiškos priemones; * plėtos kūrybiškumą ir pagilins estetinį pasaulio pažinimą teatro meno formomis.</p>

Ugdymo(si) gairės	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Žaidimas – kaip savo kūno galimybių tyrinėjimas.	Žaidimas – kaip savo kūno galimybių tyrinėjimas.
Spontaniškai judėdamas ima pažinti savo kūno galimybes. Judesiai darosi vis tikslingesni, pasikartojantys. „Atranda“ savo ir kitų kūno dalis jas liesdami ir pajausdami prisilietimą. Labiausiai pasisekusius judesius, garsus kartoja vis tikslingiau, ima jais žaisti, manipuluoti, siekdami socialinio atsako.	Su suaugusiais žaismingai kuria bendravimo „kalbą“, išgyvena bendrumo jausmą. Dalyvaudamas žaidimuose, vaikas pažįsta savo kūno ribas ir galimybes, veido, balso išraiškingumą ir išmoksta inicijuoti bei palaikyti žaismingas socialines sąveikas, susikurdamas artimumo ir saugumo jausmą
Žaidimas – kaip aplinkos ir veikimo su aplinkos objektais tyrinėjimas.	Žaidimas – kaip aplinkos ir veikimo su aplinkos objektais tyrinėjimas.
Pirmaisiais gyvenimo metais veikdamas su daiktais pamėgdžioja suaugusiųjų veiksmus, siekdamas užmegzti ir palaikyti socialines sąveikas su kitais. Įvaldęs kūno judesius, vis plačiau juda erdvėje. Žaisdamas su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja supančią aplinką. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui.	Drauge su kitais tikslingai kuria žaidimo erdvę, pritaiko vietą, atsirenka žaidimui reikalingas priemones, žaislus. Žaidžia menamoje erdvėje arba apsibrėžia erdvę simboliniais veiksmais. Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus.
Žaidimas – kaip savo patirčių ir socialinių santykių tyrinėjimas.	Žaidimas – kaip savo patirčių ir socialinių santykių tyrinėjimas.
Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	Individualiai, dviese, trise žaidžia nesudėtingus režisūrinis ir vaidmenų žaidimus. Kuria išplėtotas pažįstamas kasdienes socialines situacijas siedamas kelis ar daugiau įvykių. Drauge su kitais vaikais plėtoja tęstinius siužetinius vaidmenų žaidimus. Žaisdamas improvizuoja, kuria vis sudėtingesnius siužetus, kuriuose susipina realios patirtys su fantastiniais elementais ir personažais.
Žaidimas – kaip simbolinių taisyklių tyrinėjimas, kūrimas ir laikymasis.	Žaidimas – kaip simbolinių taisyklių tyrinėjimas, kūrimas ir laikymasis.
Padedamas ima žaisti žaidimus su taisyklėmis. Pradėdamas nuo paprastų dėlionių, mozaikų, judrių gaudynių, slėpynių ir įvairių stalo žaidimų, palaipsniui pereina prie sudėtingesnių žaidimų formų.	Žaisdamas su kitais laikosi savo priimto vaidmens. Žaidžia žaidimus su taisyklėmis, juos kuria ir žaidžia su grupės draugais. Savarankiškai žaisdamas ir kurdamas vis naujus žaidimus, sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes.

Turinio aspektas „MUZIKOS RAIŠKA“	
Vertybinė nuostata. Domisi garsų ir muzikos pasauliu, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Geba atkartoti dainuojant ir muzikuojant, kuria, ugdomi drausmingumą, išreiškia save savitai, patiria bendrumo jausmą muzikuojant drauge su kitais, ugdomi estetinį suvokimą, yra susipažinęs su savo ir kitų tautų kultūros pavyzdžiais.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Ankstyvasis muzikinis ugdymas(is).	Ankstyvasis muzikinis ugdymas(is).

Intuityviai domisi aplinka, garsais, bando suprasti aplinkos ir savo muzikinio čiauškėjimo sąsajas. Mėgdžiodamas aplinkos garsus, sutelkia dėmesį į aplinką, pradeda suvokti struktūrą, atkartoja toninius ir ritminius darinius, pradeda suprasti dainavimo ir kvėpavimo svarbą, skandavimą derina su judėjimu.	Susitelkia į savo dainavimą, skandavimą, jį derina su kvėpavimu ir judesiais. Išmoksta vertinti, įsiklausyti, atlikti muziką ir renkasi, kas jam patinka. Mėgdžioja suaugusiuosius. Žaisdami muzikinius žaidimus, geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko, plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika.
Melodiniai ir ritminiai dariniai.	Melodiniai ir ritminiai dariniai.
Pratinasi ploti, trepsėti, siūbuoti ar skanduoti savarankiškai. Čiauška, cypauja, krykštauja, guguoja. Plečia muzikinį žodyną girdėdami įvairias dermes ir intonacinius bei ritminius darinius aplinkoje.	Klausydamasis dainavimo be teksto, labiau susitelkia į muziką, ne į žodžius. Mokosi atskirti, ar garsai, melodijos yra panašios, ar skirtingos, atpažįsta anksčiau girdėtas melodijas. Judesiu rodo muzikinę frazę, vis geriau imituoja pažįstamą medžiagą, gerina kvėpavimo įgūdžius, plečia vokalinį diapazoną. Mokosi vis tiksliau suvokti, imituoti ir atskirti ritminius bei melodinius darinius.
Garsų pasaulį tyrinėja ir išbando balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais.	Garsų pasaulį tyrinėja ir išbando balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais.
Tyrinėja, apžiūrinėja muzikos instrumentus. Jais ir aplinkos daiktais išgauna garsus. Klausydamasis trumpų muzikos kūrinių, reaguoja judesiu, ploja, trepsi, pagroja mušamaisiais instrumentais. Linguoja, ploja, krato barškučius.	Atpažįsta tylą kaip svarbų muzikos elementą. Muzikuodamas kūno perkusija ir instrumentais, lavina motoriką ir raumenų kontrolę, kai reikia sugriebti, kratyti, mušti, trinti. Groja nustatytu pulsu, instrumentais pakartoja trumpus ritmo darinius. Improvizacija įgauna struktūrinių ir stilistinių savybių: virsta komponavimu, sujungiant ir atsimerant įvairius muzikos elementus ir atspindimos įvairios emocijos.
Muzikos klausymas.	Muzikos klausymas.
Gestais, čiauškėjimu reaguoja į lopšines, žaidimus su judesiais, ritminius, melodinius darinius. Noriai dalyvauja muzikinėje veikloje. Eksperimentuoja balsu, kuria ir rečituoja savitus žodžius. Išlaiko dėmesį. Muzikinę raišką naudoja kitoje veikloje.	Įvairiai dalyvauja muzikos klausyme (piešdamas, judėdamas su priemonėmis, pritardamas instrumentais ar kūno perkusija). Klausosi įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos. Laikosi muzikos klausymo ir dalyvavimo socialinių elgesio normų.

Turinio aspektas „ŠOKIO RAIŠKA“	
Vertybinė nuostata. Domisi šokio judesiais, įvairiais šokio žanrais, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Geba pajusti savo kūno judesių galimybes, derinti laisvą judesį ir ritminius pratimus, kurti choreografines kompozicijas, puoselėti judesių kultūrą, estetinį skonį ir pagarbą vienas kitam, yra susipažinęs su liaudies rateliais, įvairiais šokio žanrais.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Judesio tyrinėjimas.	Judesio tyrinėjimas.
Juda natūraliai, džiaugsmingai, judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros.	Judėdamas mėgaujasi įvairiais judesiais. Padedant mokytojui tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir

Mėgdžioja žaidinimų, gyvūnų, augalų judesius. Judesio kalba išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį.	erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria judesio elementus ir jų derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais.
Judesio elementai.	Judesio elementai.
Ugdosi erdvės suvokimą: judėjimo kelio, krypties, asmeninės erdvės, santykį su kitais judančiais erdvėje. Palankioje erdvėje judėdamas vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą.	Pradeda judėti erdvėje įsivaizduojama vingiuota linija, mokosi koordinuoti savo kūną, judėti plastiškai. Mokosi valdyti savo kūną: judėti ta pačia puse, išlaikyti pusiausvyrą, demonstruoti lankstumą, reguliary ir gilų kvėpavimą. Atpažįsta ir įvardija pagrindinius judėjimo būdus vietoje ir persikeliant erdvėje (šuoliukai, pritūpimai, sukiniai, paprasti žingsneliai). Ilgainiui spontaniškus judesius keičia į sąmoningai struktūruotą judesių seką.
Šokio kultūra.	Šokio kultūra.
Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmais, sava kalba. Pradeda rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas.	Perpranta etiketo ir scenos kultūros taisykles. Susipažįsta su įvairiomis kultūromis, jas patiria. Atranda skirtingus būdus šokti (vienam, poroje, ratelyje). Tyrinėja, eksperimentuoja su garsais, balsais, judesiais, fizinėmis medžiagomis ir siužetais, generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui. Supranta šokio kompoziciją, stebi kitus, derina šokio meną su kitais menais ir kalba, nusako šokio tempą, nuotaiką.

Turinio aspektas „DAILĖS RAIŠKA“	
Vertybinė nuostata. Domisi vizualinės raiškos priemonėmis ir būdais, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.	
Esminiai gebėjimai. Geba vizualinės raiškos priemonėmis išreikšti save, savo jausmus, emocijas, potyrius, savo pasaulio matymą ir supratimą apie tam tikrus reiškinius, plėtoti vaizdinį ir erdvinį mąstymą, kūrybingumą, atrasti ir plėtoti autentišką vaizdavimo stilių.	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirti-šešti vaikų gyvenimo metai:
Vizualaus pasaulio tyrinėjimas.	Vizualaus pasaulio tyrinėjimas.
Stebi ir tyrinėja aplinkos objektus ir reiškinius, patraukiančius jų dėmesį savo vizualinėmis savybėmis. Stebi ir reaguoja į mokytojo susižavėjimą, grožėjimąsi aplinkos objektais. Stebėdamas, tyrinėdamas ugdymo(si) aplinką ima suprasti aplinkos daiktų ir objektų formas, spalvas, dydžius, kontūrus, ant jų krintančią šviesą, šešėlius.	Gausėja vizualūs ir pirmųjų meninių sąvokų žodynas. Tyrinėja kontrastingas aplinkas (architektūrinius statinius, meno kūrinius, gamtos vaizdus). Stebėdamas meno kūrinius susipažįsta su vaizduojamojo meno stiliais, žanrais, formomis.
Vizualinės raiškos priemonių ir kuriamų vaizdų tyrinėjimas.	Vizualinės raiškos priemonių ir kuriamų vaizdų tyrinėjimas.
Spontaniškai tyrinėja mokytojo pasiūlytas vizualinės raiškos priemones (liečia, judina, brauko, spaudo, teploja dažais, pirštukais,	Pradeda tikslingai kurti grafinius ir spalvinius vaizdus, t. y. piešti. Kūrybinėse veiklose išbando,

<p>pastebi pėdsaką, pajaučia tekstūrą), skirtingų faktūrų medžiagiškumo paviršius. Pradedą suprasti rankos judesių ir piešimo priemonės paliekamo pėdsako ryšį. Tyrinėja savo keverzones, terliones, bando apie jas pasakoti. Vis labiau kontroliuoja savo judesius, jų kryptis, vaizduoja įvairesnes linijas, formas.</p>	<p>tyrinėja įvairias grafinės ir spalvinės raiškos priemones ir medžiagas. Išbando įvairias vizualinės raiškos priemones ir įrankius, o daugiau nei vieną būdą įgyvendinti kūrybines idėjas.</p>
Grafinė ir spalvinė raiška.	Grafinė ir spalvinė raiška.
<p>Žaidžia grafinės raiškos priemonėmis, išgaudamas skirtingus pėdsakus: taškus, įvairių kryptių brūkšnius, linijas. Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmis, sava kalba. Pradedą rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas.</p>	<p>Piešia, kuria su įvairiomis priemonėmis ir piešimo įrankiais, plėtoja savo grafinę ir spalvinę raišką, išbandydamas įvairias grafikos technikas (monotipija, lino raižinys, gratažas, koliažas), eksperimentuodamas su mišriomis technikomis. Stebi, analizuoja, aptaria, grožisi savo, kitų vaikų ir profesionalių menininkų sukurtais kūriniais. Eksperimentuoja su dažais, juos maišydamas, žaisdamas linijomis, dėmėmis. Siekia savitai ir detalai išbaigti savo kūrybinius darbus.</p>
Erdvinė raiška.	Erdvinė raiška.
<p>Atranda erdvinį pasaulį ir erdvinės raiškos galimybes žaisdamas su skirtingų dvimačių ir trimačių formų objektais, įvairiomis figūromis, čiupinėdamas, minkydamas, stebėdamas juos realioje ir virtualioje erdvėje. Spontaniškai žaidžia su erdvinei vizualinei raiškai skirtomis priemonėmis, medžiagomis.</p>	<p>Modeliuoja, komponuoja, kuria dvimates, trimates figūras, erdvinius objektus ir kompozicijas iš įvairaus dydžio įprastų ir netikėtų priemonių bei medžiagų (kaladėlių, gamtinės medžiagos, buities rakandų, karštų klijų, antrinių žaliavų).</p>

Turinio aspektas „TEATRO RAIŠKA“	
<p>Vertybinė nuostata. Domisi teatrinę raiškos formų įvairove, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Geba tyrinėti ir pažinti teatrinę raiškos formų įvairovę, yra išbandęs skirtingas teatrinės raiškos priemones, geba kūrybiškai improvizuoti kūno judesiais, muzikavimu, dainavimu, kurti improvizacinius teatro vaidinimus sau ir draugams, yra susipažinęs su teatro meno formomis.</p>	
Pirmi-treti vaikų gyvenimo metai:	Ketvirtį-šešti vaikų gyvenimo metai:
Vaidybos tyrinėjimas.	Vaidybos tyrinėjimas.
<p>Išbando kūno, mimikos išraiškas siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams.</p>	<p>Žaidžia žaidimus, kuriuose daug vaidybos elementų. Atlikdamas simbolinius vaidmenis, naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus.</p>
Improvizacinės vaidybos raiška.	Improvizacinės vaidybos raiška.
<p>Žaisdamas, veikdamas imituoja matytus veiksmus, judesius, mėgdžioja suaugusiųjų kalbą, intonacijas, veiksmus. Savaip interpretuodamas atkuria matytus, žinomus judesius.</p>	<p>Atpažįsta, atkartoja veiksmų seką, ją papildo savais judesiais. Tyrinėja pasirinkto personažo savybes, pasiūlo jų raiškos galimybes.</p>

Teatro meno raiška.	Teatro meno raiška.
Teikia pirmenybę labiau patinkančiai veiklai. Muzikiniuose rateliuose savaip vaizduoja judesiais, veiksmis: iškeldamas kumštelius ir juos sukinedamas parodo, kaip žydi aguonėlė, apibėgdamas apie tupintį draugą, pavaizduoja, kad tai – ropė.	Pažįsta ir patiria teatro meno reiškinius mokykloje ir už jos ribų stebėdami ir dalyvaudami teatro pastatymuose ikimokyklinio amžiaus vaikams, reflektuoja savo patirtis. Dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose.

V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaiko individualių pasiekimų ir daromos pažangos stebėseną vyksta nuolat, remiantis kasdienėmis vaiko veiklomis įvairiose ugdymo aplinkose, renkant ir analizuojant informaciją, ją interpretuojant ir apibendrinant. Tai apima šiuos etapus:

- **Diagnostinis vertinimas** (atliekamas spalio mėn.) padeda nustatyti vaiko gebėjimus, savybes, poreikius ir sunkumus, taip pat numatyti tolimesnio ugdymosi galimybes ir pritaikyti individualizuotą bei diferencijuotą ugdymo procesą. Kiekvienam vaikui yra skiriamas asmeninis pasiekimų segtuvas/arba aplankalas.
- **Formuojamasis vertinimas** (vyksta visus mokslo metus) leidžia prognozuoti vaiko ugdymosi kryptį, stiprinti jo pažangą ir skatinti vaikus analizuoti savo ugdymosi pasiekimus bei spragas. Tai taip pat skatina bendradarbiavimą tarp vaikų ir pedagogų. Pedagogai fiksuoja vaiko pasiekimus stebėdami kasdienes veiklas ir jų rezultatus, analizuodami atliktas užduotis ir kitus duomenis.
- **Apibendrinamasis vertinimas** (atliekamas gegužės mėn.) skirtas nustatyti vaiko pažangą, patvirtinti pasiekimus ir informuoti tėvus apie vaiko rezultatus.

Vaiko pažangą ir pasiekimus vertina mokytojai, tėvai, švietimo pagalbos specialistai, vaikai:

- **Mokytojai** stebi ir fiksuoja reikšmingus pasiekimus, renka stebėjimo medžiagą (nuotraukas, vaizdo ir garso įrašus ir kt.), pastebi ir analizuoja ugdymosi sunkumus, pritaiko ugdymo procesą pagal vaiko poreikius.
- **Tėvai** pateikia pradinis duomenis apie vaiko poreikius, pasiekimus ir sunkumus, stebi ir vertina jo pažangą, teikia pagalbą bei bendradarbiauja su pedagogais ir specialistais dėl tolesnio ugdymo galimybių. Jie taip pat užtikrina ugdymo tęstinumą namuose, stebėdami vaikų veiklas ir atnešdami veiklos rezultatus iš namų.
- **Švietimo pagalbos specialistai** (logopedas, specialusis pedagogas, psichologas, socialinis pedagogas) vertina vaikų, turinčių specialių ugdymosi poreikių, pasiekimus, teikia rekomendacijas mokytojams ir tėvams bei aptaria pagalbos teikimo būdus.

- **Vaikai** (nuo 4 metų) dalyvauja formuojamajame vertinime: po veiklos jie įsivertina savo savijautą ir veiklos rezultatus, juos komentuoja.

Vaikų pasiekimų rezultatai ir pažanga fiksuojami elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“. Darbai atspindintys vaiko pasiekimus ir pažangą kaupiami individualiame vaiko darbų aplanke. Vaikų pažangos ir ugdymo(si) pasiekimų vertinimo metodikos ir apibendrinti rezultatai aptariami susirinkimų, pasitarimų metu. Tėvai apie vaiko ugdymosi pasiekimus ir pažangą informuojami individualių pokalbių metu, pabrėžiant vaiko ugdymosi stiprybes ir sunkumus, galimus jų koregavimo būdus.

Vertinimo rezultatai padeda pedagogams įstaigos ikimokyklinio ugdymo programoje tikslingiau numatyti ugdymo tikslą ir uždavinius, laukiamus vaikų ugdymosi pasiekimus, ugdymo turinį, būdus, formas, aplinką numatytiems ugdymosi rezultatams pasiekti, gerinti ugdymo turinio prieinamumą kiekvienam vaikui, individualizuoti ugdymo turinį, procesą, priemones, siekti kryptingos maksimalios kiekvieno vaiko ugdymosi pažangos pagal jo galias.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė bei tęstinumas. Vaikui pereinant į priešmokyklinio ugdymo grupę apibendrinami jo pasiekimai ir pažanga, įgyti per visą ikimokyklinį laikotarpį. Ši informacija perduodama priešmokyklinio ugdymo pedagogui. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė: suderintos jas sudarančių pasiekimų grupės, pasiekimų turinys, jų augimo nuoseklumas.

